



Domnului Klaus Werner Iohannis,
Președintele României

Domnule Președinte,

În urmă cu un an a fost dată publicității o scrisoare deschisă* adresată domnului Bogdan Gheorghiu, ministrul culturii, prin care semnatarii – în cea mai mare parte arhitecți, profesori, oameni de cultură – își exprimau îngrijorarea în legătură cu situația precară a monumentelor istorice și a fondului construit valoros din zonele protejate și din zonele de protecție ale monumentelor.

În acest context, au fost solicitate o suită de măsuri, între care menționăm: adoptarea unui cadru legislativ care să asigure o reală protecție a patrimoniului istoric construit; clasarea peisajelor culturale; retragerea dreptului de specialist/expert al celor dovediți că deturneză sensul studiilor istorice; susținerea unor parteneriate active cu organizațiile profesionale, cu o.n.g.-urile care apără patrimoniul și cu mediul academic; promovarea unor ghiduri de intervenție în zone de patrimoniu; numirea membrilor Comisiei Naționale a Monumentelor Istorice (CNMI) și ai Comisiilor Zonale ale Monumentelor Istorice (CZMI) numai la recomandarea organizațiilor profesionale; caracterul public al tuturor studiilor istorice, avizelor și autorizațiilor privind intervențiile pe monumente istorice, în zone construite protejate și zonele de protecție ale monumentelor.

Niciuna din solicitările din această scrisoare nu a primit un răspuns din partea Ministerului Culturii. Dimpotrivă, luând în considerare proiectul de Ordonanță pentru modificarea și completarea Legii 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, de urgență pus recent în dezbatere publică, s-ar putea spune că politica sa în acest domeniu se orientează într-o direcție complet opusă.

Nimic din ceea ce caracterizează proiectul de Ordonanță nu poate fi justificat din perspectiva unei adevărate protejări a patrimoniului, nici sub aspectul regimului de urgență, care exclude posibilitatea unor intervenții reale asupra textului, și nici sub cel al măsurilor preconizate, care vor deschide calea arbitrariului și abuzurilor: înlocuirea avizării proiectelor în CNMI / CZMI cu semnătura unui singur specialist atestat; înlocuirea propunerii de aviz a CNMI / CZMI cu decizia direcției locale de cultură;

* Scrisoarea nr.3904/08.07.2020 a fost semnată de 170 de personalități, instituții și organizații și de peste 3000 de persoane în campania <https://campaniamea.declic.ro/petitions/solicitam-ministerului-culturii-masuri-urgente-pentru-a-salva-si-conserva-patrimoniul-construit>

introducerea conceptului de "desființare parțială" a unui monument istoric; reducerea componenței CNMI / CZMI numai la membri atestați.

Din textul propus și din precizările ulterioare ale Ministerului Culturii rezultă că raportul dintre noțiuni fundamentale ca *monument* și *patrimoniu* este în continuare înțeles în mod confuz, cu urmări nefaste asupra clădirilor care, deși evident valoroase, nu sunt clasate. Reamintim pe această cale Ministerului Culturii că, semnând și ratificând în 1997 Convenția de la Granada – *Convenția pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei* (s.n.) –, România s-a angajat să asigure o protecție de ansamblu, acordând atenție nu numai monumentului, ci și țesutului istoric din care acesta face parte. Nu numai permanentele agresiuni la care au fost supuse în ultimii 20 de ani zonele protejate și zonele de protecție ale monumentelor – unele dintre ele, chiar cu avizul Ministrului Culturii –, ci și direcția în care acum, sub pretextul "dezvoltării" și "debirocratizării", se îndreaptă legislația din România ne arată că acest angajament a fost uitat.

Ignorând cu bună știință interesele politico-economice care stau adeseori în spatele unor proiecte care pot afecta grav patrimoniul istoric, Ministerul Culturii invocă cazuri minore și se refugiază într-o retorică populistă – "*se simplifică procedura și se scurtează timpul de așteptare pentru beneficiar*" –, susținând implicit teze absurde, care răstoarnă realitatea. Ar trebui să credem că un specialist atestat, plătit de investitor, este necesarmente obiectiv, făcând inutilă avizarea proiectului lui de către o comisie neutră; sau, în aceeași viziune ministerială, că o direcție de cultură, uneori complet lipsită de specialiști și, oricum, controlată politic, este mai competentă decât o comisie de profesioniști independenți etc.

Nu dorim să idealizăm sistemul avizării în comisii – există și aici derapaje –, dar o decizie luată transparent, printr-o consultare largită, este întotdeauna mai bună decât o decizie unilaterală, administrativă. Dacă unele din dificultățile invocate sunt reale – de pildă, numărul mare de dosare și suprasolicitarea comisiilor – soluția nu poate fi în nici un caz cea propusă de minister. Fără a intra în detalii, amintim aici cazul Bucureștiului, unde CZMI și-a manifestat, nu odată, disponibilitatea de a se întruni de două ori pe lună atunci când este necesar; propunerea a fost refuzată pentru că, din lipsă de personal, Direcția pentru Cultură București nu poate redacta propunerile de aviz facute de comisie.

Nu prin diminuarea exigenței și relativizarea procesului de avizare se rezolvă problemele patrimoniului, ci prin întărirea capacității administrative a întregului aparat din subordinea Ministerului Culturii, asupra căruia nu a fost întreprinsă nicio măsură constructivă în ultimul an. Degradarea s-a accentuat o dată în plus în condițiile pandemiei, deși chiar aceste noi circumstanțe defavorabile ar fi impus introducerea unui sistem digitalizat unitar de debirocratizare și de comunicare transparentă a proceselor de avizare.

Cine este responsabil pentru situația dificilă în care au ajuns Direcțiile pentru Cultură, dacă nu chiar Ministerul Culturii?

Subsemnații, deși considerăm că anumite modificări ale nr. 422/2001 sunt necesare, credem că regimul și forma în care ele sunt propuse prin acest proiect de act normativ sunt lipsite de temei și potențial distructive pentru patrimoniul cultural național.

În consecință, vă solicităm retragerea proiectului de Ordonanță pentru modificarea și completarea Legii nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice.

Ordinul Arhitecților din România

Arh. Alexandru Găvozdea –

Președinte



OAR Filiala Teritorială București

Arh Emil Ivănescu – Președinte

OAR Filiala Teritorială București - Grupul de lucru pentru patrimoniu

Arh. Dan Marin

Arh. Iulia Stanciu

Comisia Zonală a Monumentelor Istorice București

Arh. Mihaela Criticos – președinte

Fundația ProPatrimonio

Arh. Șerban Sturdza – președinte